

Scan verkiezingsprogramma's op het thema 'toezicht'

Inleiding

Op 17 maart 2021 gaat Nederland naar de stembus. De partijen die momenteel in de Tweede Kamer zitten, hebben hun verkiezingsprogramma's gepresenteerd. In deze notitie zetten we alle voorstellen van deze partijen op een rij die te maken hebben met toezicht, met name (maar niet uitsluitend) het toezicht zoals dat in Nederland vorm krijgt in het handelen van de rijksinspecties en de markttoezichthouders. Hier en daar zullen we ook aanverwante thema's noemen, zoals de regelmatig terugkerende vraag naar (meer) ombudsmannen.

Algemene typering

Het eerste dat opvalt, is het grote aantal voorstellen met betrekking tot toezicht. Die hebben vrijwel allemaal als strekking dat er méér toezicht moet komen. Vergeleken met de periode rond 2010, toen toezicht toch vooral als een last werd gezien en de inspecties werden gemaand om selectiever te worden in hun toezicht, is dat een opvallende verandering. Je kunt er wellicht uit afleiden dat de politiek vertrouwen heeft in toezicht als instrument van overheidshandelen.

Het tweede dat opvalt is dat de politieke partijen zeer divers zijn in hun wensen met betrekking tot 'meer toezicht'. Er worden alles bij elkaar meer dan honderd toezichtobjecten genoemd voor dat geïntensiveerde toezicht, maar slechts enkele voorstellen worden door meer dan één of twee partijen genoemd. Ook is niet altijd duidelijk of de pleidooien moeten worden gelezen als een wijziging in de prioriteitsstelling van de toezichthouders, of dat de partijen er ook extra geld voor over hebben.

Het derde dat opvalt, is het relatief grote aantal voorstellen van institutionele aard, dat wil zeggen voorstellen om nieuwe toezichthouders en aanverwante instellingen op te richten. Er worden voorstellen gedaan voor een nieuwe toezichthouder op algoritmen (VVD en D66), een Waakhond digitale veiligheid (ChristenUnie), een Nationale Cybersecurity Coördinator (CDA), een Nationaal Coördinator Dataverzameling (GroenLinks), en een Inspectie Migratie (ChristenUnie). Op aanverwante terreinen zijn er voorstellen voor een Planbureau voor de Veiligheid (CDA) en diverse voorstellen voor nieuwe ministeries of herschikking van bestaande ministeries (zie de teksten van D66, GroenLinks, PvdA, PVV en DENK). Hierboven werd al even gewezen op de voorstellen voor nieuwe ombudsmannen. Het gaat om voorstellen voor een Belastingombudsman (CDA), een Eerlijk Werk Ombudsman (PvdA), een Ombudsman bij de NPO (FvD), een Zorgombudsman (50PLUS) en een Politieombudsman (DENK).

Wat inhoudelijke thema's betreft, komt bij de meeste partijen de volle breedte van de onderwerpen waar de overheid zich op richt aan de orde. In relatie tot het thema 'méér toezicht' worden vooral onderwijs, digitalisering, voedselveiligheid en eerlijk en veilig werk relatief vaak genoemd. Ook de financiële sector staat in de belangstelling, met voorstellen om witwassen tegen te gaan (bij vier partijen) en maatregelen tegen misleidende nieuwe financiële producten (twee partijen).

Niet alle voorstellen gaan over de vraag naar méér toezicht. Er worden ook voorstellen gedaan om inspecteurs beter te beschermen (VVD), om de onafhankelijke positie van inspecties beter te regelen (CDA), om de onafhankelijkheid van de Omgevingsdiensten wettelijk vast te leggen (D66), en voor betere verantwoording door de markttoezichthouders (D66). Drie partijen pleiten voor herinvoering van een vergunningstelsel voor de uitzendsector (GroenLinks, ChristenUnie en DENK). SGP en ChristenUnie willen dat de Inspectie van het Onderwijs de eigen keuzes van scholen respecteert. SGP pleit ook voor een 'einde aan de afvinkcultuur' bij het toezicht op de zorg. ChristenUnie wil investeren in toezichts- en uitvoeringsorganisaties. De kennis en kunde die bij deze organisaties aanwezig is, moet bovendien beter benut worden bij de beleidsvorming. De ChristenUnie pleit ook voor het scheiden van toezicht en keuringen bij de NVWA. De Partij voor de Dieren bepleit een fundamentele herbezinning op de verhouding tussen overheid, markt en toezicht. Forum voor Democratie vraagt in relatie tot het toezicht om minder bureaucratie in de ziekenhuizen.

Voorstellen per partij

Verkiezingsprogramma VVD

Waar staan we voor

- In plaats van de rol van de overheid te verkleinen, zal de komende tijd juist een sterke, actieve overheid nodig zijn om ons te beschermen en onze economie en samenleving eerlijk en gezond te houden.
- Bij een sterke overheid hoort ook meer aandacht voor de uitvoering van beleid, want dat is de manier waarop de meeste burgers en bedrijven met de overheid te maken krijgen.

Economie en ondernemen

- Sterker toezicht op marktmacht. We geven de Autoriteit Consument en Markt (ACM) meer bevoegdheden.

Werk en zekerheid

- Het terugbrengen van de menselijke maat in de uitvoering.
- Aanpakken van overlast bij huisvesting van arbeidsmigranten. We willen dat verhuurders verantwoordelijk zijn om overlast bij de huisvesting van arbeidsmigranten tegen te gaan. Gemeenten en de Inspectie SZW gaan daar extra op handhaven.

Onderwijs

- Sneller ingrijpen als vertegenwoordigers van instellingen zich schuldig maken aan anti-integratieve, discriminatoire of antidemocratische uitlatingen
- Eerder ontslag van schoolbesturen en sluiting van onderwijsinstellingen bij schending van regels, zoals het werk van de onderwijsinspectie onmogelijk maken.
- Ingrijpen door de onderwijsinspectie bij informele onderwijsinstellingen die anti-integratief, antidemocratisch of anti-rechtsstatelijk opereren
- Extra toezicht op het thuisonderwijs door de onderwijsinspectie via frequentere huisbezoeken en centrale toetsen.

Veiligheid

- Aparte en beveiligde locaties waar de recherche, justitie, FIOD, Douane, Belastingdienst en andere partners intensief kunnen samenwerken aan het bestrijden en verstoren van georganiseerde misdaad.
- Gericht nationaal beleid tegen gemeenten die weigeren om het kraakverbod te handhaven.
- Versterking van de samenwerking tussen de overheid en het bedrijfsleven om vitale infrastructuur zoals het betalingsverkeer te beschermen tegen steeds agressievere cyberaanvallen.
- Meer capaciteit bij de Financial Intelligence Unit (FIU) om witwassen beter te bestrijden. Daarnaast krijgt de FIU toegang tot douane-informatie om verdachte geldstromen beter te onderzoeken.

Klimaat en duurzaamheid

- Op Europees niveau geleidelijk stoppen met het gebruik van niet-essentiële, gevaarlijke stoffen, zoals PFAS. Stoffen worden niet zonder wetenschappelijk bewijs dat zij schadelijk zijn voor mens en milieu genormeerd of verboden.

Wonen en vervoer

- Meer regie door de landelijke overheid bij eerlijke verdeling van schaarse ruimte tussen woningbouw, wegenbouw en landbouw.
- Strikte handhaving op het illegaal doorverhuren van sociale huurwoningen.

Landbouw

- Scherpere controle op voedselveiligheid door de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA). Naast controle op locatie, kan de NVWA ook via camerabewaking meekijken. Als een bedrijf zich niet houdt aan de regels voor voedselveiligheid is sluiting de ultieme consequentie.
- Meer samenwerking tussen de landbouw en de NVWA. De NVWA geeft ook in het weekend exportcertificaten en keuringsdocumenten af. Daarnaast voeren particuliere laboratoria controles uit als de NVWA capaciteit tekort komt.
- Daarnaast voeren particuliere laboratoria niet-toezichthoudende taken van de NVWA uit zodat de NVWA zich alleen bezighoudt met de primaire taken.
- Ingrijpen als bedrijven in de vleesverwerkende industrie zich niet aan de dierenwelzijnsregels houden. Bij herhaalde overtreding volgt sluiting. Naast controle op locatie, kan de NVWA ook via camerabewaking meekijken
- Versterken van de positie van boeren tegenover supermarkten. De ACM ziet erop toe dat boeren en tuinders hogere prijzen ontvangen van afnemers voor producten waar bovenwettelijke eisen, bijvoorbeeld op het gebied van dierenwelzijn, aan zijn gesteld.
- Scherpere controle op voedselveiligheid door de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA)

Overheid en democratie

- Een toezichthouder voor algoritmen om willekeur en discriminatie te voorkomen.
- Een einde aan lokale willekeur bij de handhaving van landelijke wetten, zoals de manier waarop sommige gemeenten een oogje dichtknijpen bij handhaving van het kraakverbod.

Verkiezingsprogramma Partij voor de Vrijheid

Nederland

- De Nederlandse grens(bewaking) wordt in ere hersteld
- Ministerie van Immigratie, Remigratie en De-islamisering (IRD)
- Minister voor ouderenhuisvesting
- Minister van Wonen
- Afschaffen Eerste Kamer

Economie, inkomen en pensioen

- Tegengaan doorgesloten flexibilisering arbeidsmarkt
- Bestrijden uitkeringsfraude

Dieren, boeren en vissers

- Uitbreiding van de Dierenpolitie

Verkiezingsprogramma CDA

Onze prioriteiten

- Wij versterken de strijd tegenondermijning en georganiseerde criminaliteit in ons land. Met meer capaciteit voor de politie en justitie en hogere straffen pakken we door om een serieuze ontwrichting van de rechtsstaat en de samenleving te voorkomen.
- Herstel van vertrouwen en versterken van instituties die zorgdragen voor algemeen belang

Verantwoorde uitgaven en eerlijke belastingen

- Er komt een onafhankelijke belastingombudsman met eigen bevoegdheden om onderzoek te doen en burgers bij te staan die zijn vastgelopen in een conflict met de Belastingdienst. De Belastingdienst is verplicht hieraan mee te werken.

Nieuwe kansen in een digitale toekomst en innovatie

- In de platformeconomie zien we nog te veel wegwerpbanen, slechte werkomstandigheden en andere misstanden. De ontwikkelaars en marketeers verdienen het geld, terwijl de fietskoeriers en magazijnmedewerkers onderbetaald het zware werk doen. Extra handhaving en regulering zijn nodig om van deze sector een gezonde bedrijfstak te maken.
- Wij zijn bezorgd over de cybersecurity in ons land. Volgens onze eigen diensten liggen we dagelijks onder vuur. Kennis wordt gestolen, vitale systemen aangevallen en desinformatie verspreid. Om de digitale weerbaarheid te vergroten, willen wij een meerjarig cybersecurityprogramma onder leiding van een aparte Nationale Cybersecurity Coördinator

Meer ruimte om te wonen, werken en reizen in heel Nederland

- We maken van volkshuisvesting weer een overheidstaak met een stevige regierol voor het rijk.
- De minister voor Volkshuisvesting keert terug, krijgt regierol, wijst nieuwe bouwlocaties aan en maakt met provincies en regio's bindende afspraken
- Een nieuwe nota ruimte: LT visie op ruimtelijke indeling van ons land. Nieuwe minister voor Regionale Ontwikkeling komt in samenspraak met provincies en gemeenten met nationaal Programma voor de Toekomst van de Regio.

Gezonde toekomst voor landbouw en visserij

- Met de inzet van innovatie en nieuwe meettechnieken kunnen de doelmaatregelen worden vertaald in een opgave op bedrijfsniveau. Daarmee laten we iedere boer de ruimte voor maatwerk, innovatie en vakmanschap om naar eigen inzicht zijn aandeel te realiseren. De overheid handhaaft op de uitkomst en hoeft zich minder met de bedrijfsvoering op het erf te bemoeien

Een dienstbare en beschermende overheid

- Voor de uitvoering van bestaand beleid is alleen aandacht als het misgaat. Wij willen de politieke verantwoordelijkheid voor de uitvoering versterken en zbo's waar mogelijk omvormen tot rijksdienst. Ook krijgt de uitvoeringstoets voor nieuw beleid een grotere rol in de besluitvorming.
- Wij willen een rijksbreed project om de informatiehuishouding van de overheid te verbeteren en de transparantie te vergroten. De erfgoedinspectie krijgt meer capaciteit en bevoegdheden om toe te zien op deze taak. Alle modellen die door overheden en planbureaus worden gebruikt, worden openbaar
- Wij gaan de onafhankelijke positie van rijksinspecties wettelijk vastleggen, waarbij de Kamer het recht krijgt om de rijksinspecteurs te horen. Voor onderzoeken die het kabinet zelf instelt komt er een wettelijke basis om de onafhankelijkheid te waarborgen en de inzage van stukken of het horen van onderzoekers door het parlement te regelen.
- Omdat veiligheid in deze tijd nooit vanzelfsprekend is en risico's vele vormen kunnen aannemen, willen wij een Planbureau voor de Veiligheid voor een structurele analyse van bestaande en nieuwe veiligheidsrisico's in onze samenleving. Het planbureau signaleert, rapporteert en adviseert niet alleen de politiek, maar ook de samenleving.
- Deltaplan ondermijning voor stevige en integrale aanpak van georganiseerde drugscriminaliteit in ons land. Criminele vermogens en bezittingen worden zichtbaar afgepakt.
- Investeren in capaciteit (ook voor internationale opsporing) en kwaliteit politie, OM en rechterlijke macht

Verkiezingsprogramma D66

Nieuwe Regie

- Er komt een ministerie van Wonen, Ruimtelijke Ordening en Milieu.

Onderwijs

- Er komt één gezamenlijke inspectie voor onderwijs en opvang, zodat deze aansluit bij de doorlopende leerlijn van het kind.
- De inspectie gaat zich weer richten op de scholen in plaats van de besturen. Hierbij wordt bekeken of de horizontale verantwoording en het intern toezicht goed werkt. Als basis van

beoordeling gelden de bevindingen van onaangekondigde bezoeken en de toegevoegde waarde van het onderwijs voor het kind.

Een schone en veilige leefomgeving

- De onafhankelijkheid van de milieu-inspecties (Omgevingsdiensten) wordt wettelijk vastgelegd en handhaving versterkt. Het KNMI en het RIVM krijgen als ZBO een onafhankelijker positie en de commissie voor de milieueffectrapportage wordt versterkt en hun advies wordt voor meer projecten verplicht.
- De luchtvaart richt zich op vluchten die de Nederlandse economie steunen
- Voor de vliegvelden moet er een systeem komen om heldere en handhaafbare grenzen voor geluidsbelasting en luchtvervuiling transparant te meten en handhaven.

Energie voor de toekomst

- De regulering van (de handel in) elektriciteit en gas moet naar EU-niveau door de Europese toezichthouder steeds meer taken van de Nederlandse toezichthouders over te laten nemen.

Landbouw/ dierenwelzijn

- We zorgen voor betere controle op dierenwelzijn. Een onafhankelijke controle hoort niet thuis bij het ministerie van Landbouw
- Er moet op Schiphol en in de Rotterdamse haven meer gespeurd worden naar de smokkel van wilde dieren. Ook door grote distributiecentra van internationale handel moet er samengewerkt worden en worden gecontroleerd

Ruimtelijke ordening

- We brengen Wonen, Ruimtelijke Ordening en Milieu bij elkaar in een apart ministerie.

Moderne marktmeesters en realistische prijzen

- De democratische controle op de kwaliteit van het toezicht wordt versterkt en van toezichthouders van markten wordt verwacht dat ze zich vaker openbaar verantwoorden om hiermee het debat over de gewenste rol van deze toezichthouders te stimuleren

Effectieve inzet van strafrecht

- Op het vlak van milieucriminaliteit moeten Toezicht en opsporing beter samenwerken, moet de capaciteit bij zowel opsporing als OM uitgebreid worden en moet naast bestuursrecht ook strafrecht ingezet kunnen worden.

Reguleren digitale toepassingen / cybersecurity

- De Autoriteit Persoonsgegevens wordt uitgebreid met een algoritmewaakhond, die het gebruik van algoritmes kan controleren op discriminatie of uitsluiting en dit kan terugdraaien.
- Het budget van de Autoriteit Persoonsgegevens moet flink omhoog om de AVG goed te kunnen handhaven
- Het Nationale Cyber Security Centrum (NCSC) mag ook relevante beveiligingsinformatie van niet-vitale sectoren gaan delen met Computer Emergency Response Teams

Meebeslissen in publiek domein

- De 'horizontale verantwoordingsplicht' is leidend; bestuurders leggen niet alleen verantwoording af aan een inspecteur of raad van toezicht, maar ook aan de gebruikers van de dienst die ze aanbieden. Woningcorporaties verantwoorden zich aan de mensen die wonen in hun huizen.

Tegengaan van klimaatverandering, behoud van de natuur

- In het Caraïbische deel van het Koninkrijk komt strenger toezicht op het illegaal dumpen van afval om hiermee de natuur en koraalriffen te beschermen.

Zorg

- De NZa kan een verschuiving van de tweedelijnszorg naar de eerste lijn stimuleren door behandelingen die beter in de huisartsenpraktijk kunnen worden verricht, alleen nog te vergoeden voor het eerstelijnsstarief
- We versterken de rol van de NZa en de Autoriteit Consument en Markt (ACM). De NZa moet op tijd ingrijpen bij het niet naleven van de zorgplicht door zorgverzekeraars.
- De NZa gaat kritischer kijken als kleine zorgaanbieders afhankelijk zijn van één dominante verzekeraar. Dan kan het bijvoorbeeld verplicht worden een contract aan te gaan. Als in een regio juist sprake is van een dominante zorgaanbieder, kunnen zorgverzekeraars niet om deze aanbieder heen. D66 wil dan met behulp van de NZa de zorgaanbieder eerlijke meerjarencontracten doen accepteren, waarin zorg dichtbij de patiënt, innovatie en samenwerking worden gestimuleerd.
- Een fusie van ziekenhuizen kan passen bij meer samenwerking in de zorg, maar een fusie kan ook leiden tot minder nabijheid, kwaliteit en doelmatigheid. De ACM gaat daarom kritischer toezien op de toegevoegde waarde van ziekenhuisfusies ten opzichte van andere samenwerkingsvormen
- Bij de ontwikkeling van kunstmatige intelligentie wordt het patiëntenbelang verplicht in een vroegtijdig stadium meegenomen. We willen een collegiale toetsing (peer review) op deze systemen en we werken aan een verplichte accreditatie door een onafhankelijke toezichthouder (bijvoorbeeld de Autoriteit Persoonsgegevens).

Verkiezingsprogramma GroenLinks

Juist nu groen investeren

- Er komt strenger toezicht op witwaspraktijken en terrorismefinanciering door financiële partijen.
- We blokkeren nieuwe misleidende financiële producenten, zoals woekerpolissen, door alle producten vooraf te laten testen door toezichthouders.

Goed werk is de basis

- We scherpen de regels voor de uitzendsector aan om een einde te maken aan de misstanden met malafide uitzendbureaus. Er komt een vergunningstelsel zodat niet iedereen zomaar een uitzendbureau kan beginnen, de kwaliteit goed wordt gewaarborgd en het toezicht eenvoudiger wordt

Een gezonde omgeving

- Om de natuur beter te beschermen tegen criminele activiteiten wordt gezorgd voor meer handhavers, betere opleidingen en betere publiek-private samenwerking.
- De normen voor chemische stoffen worden strenger, handhaving wordt verbeterd en straffen worden verhoogd. Vergunningen tot gebruik worden altijd tijdelijk, met de verplichting aante tonen dat er geen schade voor de gezondheid en het milieu optreedt. Het gebruik van persistente giftige stoffen (zoals PFAS en GenX) wordt uitgefaseerd.
- Het ministerie van VROM komt terug om NL mooier en duurzamer in te richten.

Goed onderwijs voor iedere leerling

- Omgaan met diversiteit wordt verankerd in de (bij-)scholing van leraren en de burgerschapsopdracht voor scholen. De Onderwijsinspectie gaat actiever optreden tegen scholen die hier te weinig aan doen

De democratie zijn we samen

- De overheid moet controleerbaar zijn. We vervangen de Wet openbaarheid van bestuur door Wet open overheid waarbij de norm is dat data van de burger is en niet van de overheid.
- We stellen een nationaal coördinator dataverzameling aan en zorgen voor meer capaciteit bij de Autoriteit Persoonsgegevens om onze privacy te beschermen en illegale datahandel te bestrijden.
- We maken ons hard voor een strenger Europees toezichtkader waar platformneutraliteit, volledige netneutraliteit en dataportabiliteit onderdeel van zijn. Online kennisuitwisseling en

debat zijn te belangrijk om aan de willekeur van techbedrijven over te laten. Er komen vanuit de overheid duidelijke richtlijnen voor en toezicht op de inzet van filters.

- De rechtsstaat beschermt ons allemaal
- We investeren in meer capaciteit bij de politie (zowel wijkagenten als recherche)

Verkiezingsprogramma SP

Een rechtvaardig land

- Bestuurders en toezichthouders van bedrijven en organisaties die publieke diensten uitvoeren worden hoofdelijk aansprakelijk gesteld en gestraft bij fraude, corruptie of een ernstig falen.
- Het Huis voor klokkenluiders moet voldoende mensen en middelen hebben om maatschappelijke misstanden te onderzoeken. Klokkenluiders kunnen niet worden ontslagen als gevolg van hun melding.

Een veiliger land

- Politie krijgt meer mensen en middelen. In gemeenten worden meer boa's aangesteld.
- Meer geld afpakken van veroordeelde criminelen. Meer capaciteit daarvoor bij politie, OM en FIOD

Verkiezingsprogramma PvdA

Ons plan voor goed werk en een eerlijke economie

- Garantie voor fatsoenlijke arbeidsomstandigheden en eerlijk werk. Om effectief te handhaven krijgen inspectiediensten als Inspectie SZW en Belastingdienst meer mensen en meer bevoegdheden. Bij overtreding van de regels treden ze snel, corrigerend en effectief op.
- Banken en pensioenfondsen stoppen met het financieren van vervuilende activiteiten. De vereisten gaan stapsgewijs omhoog. DNB en de ECB houden toezicht op de risico's van de fossiele industrie.

Ons plan voor onderwijs

- Extra investeringen in het onderwijs gaan gepaard met hogere verwachtingen van het onderwijs. De kwaliteit moet omhoog en kinderen moeten meer gelijke kansen krijgen. Schoolbesturen gaan meer doen om het onderwijs op hun scholen te verbeteren, boven de minimumnorm waar de Inspectie haar oordeel voldoende op baseert.
- Transparantie over onderwijskwaliteit en de besteding van onderwijsmiddelen. Om te kunnen bijsturen krijgt de Inspectie voor het Onderwijs een sterkere positie. De Inspectie kan straks de besteding van geld door scholen beter beoordelen. Ze kan ook sneller ingrijpen.
- Burgerschapsonderwijs wordt een belangrijker criterium bij het beoordelen van scholen door de onderwijsinspectie

Ons plan voor een saamhorig Nederland

- Stevige handhaving op arbeidsmarktdiscriminatie. Of dit nu op leeftijd, geslacht, afkomst, handicap of seksuele geaardheid is. De capaciteit van de inspectiediensten gaat omhoog
- Er komt een Eerlijk Werk Ombudsman die optreedt als door het niet naleven van afspraken een publiek belang wordt getroffen. De Inspectie SZW handhaaft alleen de publieke wetten. De vakbonden kunnen de private handhaving niet alleen aan. Kwetsbare werkenden durven of kunnen vaak zelf niet optreden tegen misstanden. De Eerlijk Werk Ombudsman pakt onwenselijke ontwikkelingen op de arbeidsmarkt op en werkt hierbij samen met vakbonden en inspectiediensten.
- Garantie voor fatsoenlijke arbeidsomstandigheden en eerlijk werk. Om effectief te handhaven krijgen inspectiediensten als Inspectie SZW en Belastingdienst meer mensen en meer bevoegdheden. Bij overtreding van de regels treden ze snel, corrigerend en effectief op.

- Een eerlijke kans op een baan. Discriminatie op de arbeidsmarkt komt nog veel te vaak voor. Dat is onacceptabel. Racisme en discriminatie pakken we keihard aan, met hoge boetes en meer mogelijkheden voor de arbeidsinspectie om hiertegen op te treden

Ons plan voor een schone en duurzame toekomst

- Dumping van afval in de natuur, zoals drugs en asbest, pakken we keihard aan.
- Meer geld voor de welzijnsteams van de NVWA. Zij handhaven strenger en consequenter op overtredingen van de welzijnswetgeving. Een dierhouder die meer dan tweemaal een ernstige overtreding begaat, krijgt een levenslang houdverbod.
- Voor betere werkomstandigheden en een beter dierenwelzijn komt er verplicht cameratoezicht in slachthuizen. Onafhankelijke inspecteurs controleren de slachthuizen

Ons plan voor een veilig en rechtvaardig Nederland

- Voldoende boa's. We willen voldoende boa's om de politie te ondersteunen, met voldoende gezag om de regels te handhaven. Daartoe zijn ze goed opgeleid en uitgerust met communicatieapparatuur en verdedigingsmiddelen; bewapening is niet aan de orde.
- De politie gaat terug naar het ministerie van Binnenlandse Zaken. Vanuit rechtsstatelijk oogpunt van machtscheiding is het wenselijk en noodzakelijk de politietaken van opsporing en handhaving van de openbare orde te scheiden.
- Steviger aanpak van milieucriminaliteit en -overtredingen. Niet alleen door de politie en het Openbaar Ministerie, maar vooral door gespecialiseerde opsporings- en controlediensten zoals de NVWA. Deze organisaties werken beter samen. De aanpak is nu te versnipperd. Controle en opsporing is een overheidstaak en blijft dat.

Ons plan voor een saamhorig Nederland

- Stevige handhaving op arbeidsmarktdiscriminatie. Of dit nu op leeftijd, geslacht, afkomst, handicap of seksuele geaardheid is. De capaciteit van de inspectiediensten gaat omhoog.
- Recht op digitale zelfbeschikking en sterkere rol toezicht. Deze rechten hebben we, maar de handhaving is veel te slap.
- Toezichthouders krijgen een sterkere rol. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) krijgt voldoende financiering om onderzoek te doen, te handhaven en informatie te verstrekken aan individuen en mkb. Ook kan de AP serieuze boetes uitdelen om overtredingen te bestraffen. Digitale diensten beperken zich niet meer tot enkele sectoren, maar zijn actief in iedere sector. Daarom krijgen alle toezichthouders budget en middelen om een afdeling op te richten die zich bezighoudt met privacy en machtsmisbruik.
- Er is toezicht op de uitvoering van de Wet Zorgplicht Kinderarbeid.

Verkiezingsprogramma Christen Unie

Vrede zoeken voor Nederland

- Transparanter over campagnes. Partijen worden aan strengere regels gebonden omtrent openbaarheid en transparantie over de middelen en financiering die worden ingezet voor (digitale) campagnes. Inmenging van buitenlandse mogendheden en financieel invloedrijke internationale organisaties wordt krachtig geweerd uit partijen en uit het verkiezingsproces. Daarop wordt onafhankelijk toezicht gehouden
- Investeren in toezichts- en uitvoeringsorganisaties. Mensen merken het meest van de overheid via het werk van uitvoeringsorganisaties, zoals de belastingdienst, het UWV, de IND, de nationale politie en defensie, van toezichthouders en inspecties. Voor herstel van vertrouwen in de overheid is het nodig om te investeren in de kwaliteit van deze organisaties en om de kennis en kunde die bij deze organisaties aanwezig is, te benutten bij beleidsvorming.

Rechtvaardige gastvrijheid

- Inspectie migratie. Er is meer onafhankelijk toezicht nodig op de zorgvuldigheid van besluitvorming en uitvoering in de asielketen. Daarom komt er een bij wet ingestelde onafhankelijke Inspectie voor Migratie en Integratie.

- Vergunningsplicht uitzendbureaus. Nederland is het enige land in de Europese Unie dat geen vergunningplicht kent voor uitzendbureaus. Het is in ons land eenvoudiger om een uitzendbureau te beginnen dan een snackbar, terwijl het om mensen gaat. Dat raak met name arbeidsmigranten. Via een vergunningsplicht wordt beter toezicht gehouden op de activiteiten van uitzendbureaus en de voorwaarden waaronder inlening plaatsvindt.

Recht doen aan mensen

- Waakhond Digitale Veiligheid. Er is beter toezicht nodig op wat bedrijven en overheden met onze gegevens doen en welke algoritmes en technieken ze inzetten. De Autoriteit Persoonsgegevens wordt daarom omgevormd tot een sterke toezichthouder voor Digitale Veiligheid, met voldoende technische kennis en middelen om ons digitaal te beschermen.

Onderwijs

- Thuisonderwijs blijft een recht dat ouders hebben, mits zij voldoen aan de wettelijke waarborgen rond kwaliteit, veiligheid en burgerschap. Het toezicht op thuisonderwijs is proportioneel.
- Aan de slag met de nieuwe burgerschapsopdracht. De nieuwe burgerschapsopdracht voor het onderwijs waarborgt dat scholen leerlingen de grondbeginselen van de democratische rechtsstaat bijbrengen. Bij het toezicht op deze opdracht wordt de vrijheid van scholen om vanuit hun eigen identiteit invulling te geven aan deze opdracht gerespecteerd. Het toezicht door de inspectie op de ontwikkeling van burgerschapsvaardigheden en de zorgplicht voor de schoolcultuur heeft een terughoudend karakter.
- Goede en rolvaste inspectie. De onderwijsinspectie wordt versterkt en gaat beter toezicht houden op passend onderwijs. De inspectie is rolvast en heeft tot taak de kwaliteit van het onderwijs te bewaken op grond van deugdelijkheidseisen.
- Beter toezicht op passend onderwijs. Het toezicht op passend onderwijs is recentelijk geïntensiveerd. Daarnaast komen er extra inspecteurs bij om beter toezicht te houden op passend onderwijs.

Overheidsfinanciën

- Investeren in de publieke zaak. Publieke sectoren zijn geen kostenpost, maar noodzakelijke randvoorwaarden voor een goed functionerende samenleving en bloeiende economie. Bezuinigen op toezicht, handhaving, veiligheid en uitvoering, zoals na de financiële crisis van 2008 is gebeurd, is een no go.

Economie

- Handhaving tegen uitbuiting en discriminatie. Handhavingsinspanningen om uitbuiting op te sporen en te voorkomen worden geïntensiveerd. De samenwerking tussen de Inspectie SZW, de Belastingdienst, UWV en brancheorganisaties moet beter. Zowel om het toezicht op veilig en gezond werken te verbeteren, als om schijnconstructies en arbeidsmarktfraude aan te pakken.
- Afschrikwekkend fiscaal toezicht. Er komt veel beter fiscaal toezicht. Onder meer door het koppelen van bestanden, ook in EU-verband, waardoor actieve uitwisseling van informatie tussen landen mogelijk wordt.
- Aanpak van witwasfraude en terrorismefinanciering. Het toezicht op integriteit moet steviger. Aangezien de problematiek grensoverschrijdend is, willen we een Europese autoriteit die toezicht gaat houden op verdachte geldstromen

Groene en schone aarde

- Goed toezicht door NVWA. Om de regelgeving rond het slachtproces eenduidiger en transparanter te maken, worden de taken toezicht en keuring van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) gescheiden.

Verkiezingsprogramma Partij voor de Dieren

Veiligheid en recht

- De Partij voor de Dieren vindt dat klokkenluiders betere juridische en financiële bescherming verdienen dan nu het geval is. Ook moet er een onafhankelijk orgaan worden opgericht onder toezicht van de Nationale Ombudsman. De Partij voor de Dieren is daarom mede-indiener van de initiatiefwet voor een Huis voor klokkenluiders. Om de noodzaak tot klokkenluiden te voorkomen, moet er bovendien effectievere controle en handhaving komen op schendingen van mensenrechten, het geven of aanvaarden van steekpenningen, witwassen en andere vormen van fraude.

Democratie en bestuur

- De afgelopen jaren zijn kerntaken van de overheid uit handen gegeven aan de markt. Delen van het onderwijs, de zorg, de huisvesting, de energievoorziening en het openbaar vervoer zijn overgelaten aan zelfstandige bestuursorganen en private partijen. Daardoor is de afstand tussen de beleidsmaker en de uitvoerder steeds groter geworden en is de menselijke maat in zorg- en onderwijsinstellingen zoekgeraakt. Ondanks het streven naar verminderde bureaucratie heeft dit in de praktijk geleid tot een toename van de controle-, verantwoordings- en toezichtbureaucratie. Er is een fundamentele herbezinning nodig op de verhouding tussen overheid, markt en toezicht. Hierbij moeten we ons realiseren dat de overheid geen bedrijf is.

Wonen, zorg, onderwijs, cultuur

- De Partij voor de Dieren vindt dat woningcorporaties een belangrijke maatschappelijke taak vervullen: het bieden van goede en betaalbare huurwoningen. Wel zien we dat deze taak bij veel woningcorporaties uit beeld is geraakt als gevolg van de verzelfstandiging en gebrek aan adequaat toezicht. De Partij voor de Dieren wil dan ook dat de privatisering van woningcorporaties wordt teruggedraaid, en dat grote woningcorporaties worden opgesplitst.

Gezonde landbouw en duurzaam voedsel

- De Partij voor de Dieren pleit er dan ook al langer voor dat inspecties die toezicht houden op de vlees en veesector standaard moeten worden uitgevoerd door een team van minstens 2 mensen, zodat inspecteurs en keuringsartsen er niet alleen voorstaan. De kosten voor deze verstevigde inspecties moeten worden gedragen door de bedrijven zelf. Inspecteurs moeten ongehinderd en zelfstandig hun handhavende taak kunnen uitvoeren.
- Pvd wil meer maatregelen om de brandveiligheid van stallen te waarborgen. Maar liever nog einde aan de veehouderij.

Economie en bedrijfsleven

- We moeten af van onbegrijpelijke en versluierde financiële producten. Er moeten banken komen die zich alleen op traditionele financiële dienstverlening richten, zoals sparen, lenen en betalen. Financiële instellingen die andere producten aanbieden moeten duidelijk herkenbaar worden en onder streng toezicht gebracht worden van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Klimaat en milieubeleid

- De Partij voor de Dieren wil strenge controle en handhaving van de milieuregelgeving. Wat de Partij voor de Dieren betreft worden de bezuinigingen op controle en handhaving (door de Inspectie Leefomgeving & Transport) teruggedraaid. Overtredingen moeten eerder en zwaarder worden bestraft. Bovendien moeten controle en handhaving bij fabrieken en bedrijven met verhoogd risico voor volksgezondheid en leefomgeving worden geïntensiveerd.

Verkiezingsprogramma SGP

Onderwijs

- Het is niet aan de inspectie om te beoordelen of scholen de juiste opvattingen hebben, bijvoorbeeld over het klimaat of seksuele diversiteit
- De inspectie zal actiever moeten gaan toezien of scholen voldoende werken aan het bevorderen van de bekwaamheid van het onderwijspersoneel.

- De inspectie moet toezien dat scholen geen eigen bijdrage van ouders vragen voor ondersteuning met betrekking tot onder meer hoogbegaafdheid
- Het toezichtkader van de inspectie kan nog duidelijker aangeven dat scholen binnen de wettelijke grenzen meer vrijheid hebben om op eigen wijze de ontwikkeling van leerlingen te volgen en in kaart te brengen.
- Het zou goed zijn als het middelbaar beroepsonderwijs ruimte krijgt om een vorm van toezicht op de kwaliteit te ontwikkelen

Volksgezondheid

- De SGP wil dat dwang en druk op vrouwen om een abortus te ondergaan uitdrukkelijk strafbaar wordt gesteld. De gezondheidsinspectie controleert scherp of klinieken zich hier wel aan houden en brengt jaarlijks verslag uit over de praktijk van drang en dwang.
- Alle vrouwen die abortus overwegen, dienen informatie te krijgen over alternatieven, zoals adoptie, pleegzorg, financiële ondersteuning, het regelen van huisvesting en opvang. Iedere arts wordt verplicht om in het eerste gesprek met een ongewenst zwangere vrouw haar zowel mondeling als schriftelijk te wijzen op alternatieven voor abortus. De gezondheidsinspectie controleert of dit daadwerkelijk gebeurt.
- Het komt te vaak voor dat gebrek aan goede, tijdige of juiste zorg aanleiding geeft tot een doodswens. Dat is onverteerbaar. De gezondheidsinspectie moet zulke situaties zichtbaar maken en indien nodig actie ondernemen
- Er moet een einde komen aan de 'afvinkcultuur'. Dit komt de kwaliteit van zorg niet ten goede. Het schrappen van regels vraagt om een andere vorm van toezicht op de kwaliteit van zorg. Dialoog en vertrouwen tussen toezichthouder en zorgverlener moeten voorop staan
- Het toezicht op zorg voor jongeren moet beter. Dit is niet alleen een opgave voor gemeenten, maar vraagt ook om versterking en verbreding van de taken van de Jeugddoorlooptoets
- Zolang abortusklinieken nog overheidssubsidies ontvangen, moet de manier waarop abortusklinieken deze subsidies besteden scherp worden gecontroleerd. De bekostiging wordt zo ingericht dat er geen prikkels bestaan om extra te verdienen aan meer abortussen. De Nederlandse Zorgautoriteit wordt aangewezen als toezichthouder.

Economische zaken

- Grote digitale platforms, als Airbnb en bol.com, trekken veel marktmacht naar zich toe terwijl ze een vreemde eend in de bijt van het mededingingsrecht zijn. Mededingingsregels en het mededingingstoezicht moeten zo aangepast worden dat de macht van grote digitale platforms zodanig aan banden wordt gelegd dat concurrentie mogelijk blijft.

Sociale zaken

- De pakkans bij fraude met uitkeringen is volgens de inspectie te laag. Er moet meer geld worden beschikbaar gesteld voor de opsporing van uitkeringsfraude en voor handhaving, bijvoorbeeld het betalen van de juiste inlenersbeloning
- De Arbeidstijdenwet moet zondagswerk alleen toestaan indien dit gaat om noodzakelijke arbeid, zoals de politie en de gezondheidszorg. Werknemers mogen op geen enkele manier gedwongen worden op zondag te werken. Ook discriminatie bij sollicitaties moet worden tegengegaan. Dit vraagt om actief toezicht door de Inspectie SZW en andere organisaties

Verkiezingsprogramma DENK

Inclusie en acceptatie

- Naast een aanpak gericht op het institutionele karakter van discriminatie en racisme, wil DENK dat er een daadkrachtige aanpak komt van discriminatie als strafbaar feit.
- Haat op sociale media en discriminerende algoritmes bij de overheid en bedrijven dwingen ons tot het inrichten van een Taskforce Bestrijding Digitale Discriminatie. Met een Wet Bestrijding Digitale Discriminatie worden discriminerende algoritmes verboden.
- Een racismedetector die op social media scant naar discriminerende content, zodat haatgroepen geautomatiseerd opgespoord kunnen worden.

- Een racismeregister, waarin discriminerende personen worden opgenomen. Een vermelding op de lijst zorgt voor het verlies van een mogelijkheid op een baan bij de overheid.
- De invoering van een Discriminatiepolitie, met gespecialiseerde politiefunctionarissen op discriminatiebestrijding.
- Een Nationaal Coördinator Discriminatiebestrijding, die met doorzettingsmacht en een team mensen de overheid en het bedrijfsleven aanjaagt om discriminatie te bestrijden.
- Een Minister van Inclusiviteit, die als permanente taak heeft inclusiviteit te bevorderen.
- Fiks investeren in aanvullende inspectiecapaciteit bij de Inspectie SZW, om te inspecteren op discriminerende praktijken bij bedrijven.
- Loksollicitaties uitvoeren bij bedrijven, zodat discriminerende werkgevers tegen de lamp lopen en bestraft kunnen worden.

Zorg

- Daarom moet het toezicht op zorgverzekeraars versterkt worden. Enerzijds door de patiënt in zijn kracht te zetten en anderzijds door de toezichthouders beter te positioneren.
- Overbodige registratie af te schaffen, zodat meer tijd te besteden valt aan patiënten en hygiëne.

Werk

- Vergunningplicht instellen voor uitzendbureaus om malafide uitzendbureaus die arbeidsmigranten uitbuiten tegen te gaan.
- Een snoeiharde aanpak van belastingontwijking en belastingontduiking.

Justitie, veiligheid en rechtsstaat

- De verantwoordelijkheid voor politie gaat van Justitie en Veiligheid naar Binnenlandse Zaken.
- Dat er binnen het politiekorps een unit wordt opgericht die zich specifiek bezighoudt met het bestrijden van racisme.
- Daarnaast moet er een Politieombudsman in het leven worden geroepen.
- Wij stellen voor om een Constitutioneel Hof in het leven te roepen waarbij rechters wetten toetsen aan de Grondwet.

Economie, mobiliteit en infrastructuur

- Snijden in de regeldruk voor ondernemers en een MKB-regeldrukcheck bij alle nieuwe wet- en regelgeving.

Verkiezingsprogramma 50PLUS

Zorg

- De positie van de patiënt bij een medische misser versterken door invoering van een zorgombudsman

Veiligheid

- Fysiek en (digitaal) verbaal geweld en agressie tegen onze hulpverleners, handhavers en politieke ambtsdrager wordt zwaarder gestraft

Welzijn

- Capaciteitsuitbreiding voor de Ombudsman, om de burger weerbaarder te maken tegen de overheid.

Immigratie

- Mensensmokkel moet strenger bestraft worden

Verkiezingsprogramma Forum voor Democratie

Soevereiniteit en democratie, Sanering NPO

- Benoeming onafhankelijke Ombudsman bij NPO, die neutraliteit van opinie- en debatprogramma's waarborgt en klachten in het openbaar bespreekt en behandelt.

Immigratie en identiteit

- Herinvoeren grenscontroles: grensoverschrijdende criminaliteit en terrorisme effectief aanpakken.

Economie en sociale zaken

- Optreden tegen goedkope arbeid uit het buitenland (social dumping).

Infrastructuur, verkeer en transport

- Aanpak onderbetaalde buitenlandse chauffeurs, schijnconstructies, illegale uitzendbureaus.
- Controlerende instanties (zoals de Inspectie Leefomgeving en Transport, ILT) moeten veel beter handhaven op de rij- en rusttijden en de cabotageritten. Overlast langs de weg actief bestrijden.
- Handhaven op chauffeursopleidingen, bijscholingen en minimale talenkennis.

Landbouw, veeteelt en visserij

- Een NVWA die met meer slagkracht kan handhaven. Daarom minder management en meer handhavers onder andere voor dierenwelzijn bij alle dierhouders ook zogenaamde grote grazers, die in feite gehouden dieren zijn.

Zorg

- De bureaucratie in ziekenhuizen moet verminderd worden door het afschaffen van de 3500 indicatoren die jaarlijks worden bijgehouden voor de zorgverzekeraar en de inspectie.
- Er komen vaste tarieven per behandeling. De huidige verantwoording van de ziekenhuizen aan de zorgverzekeraar en de inspectie komt daarmee te vervallen: het ziekenhuis en de zorgverleners leggen verantwoordelijkheid af voor hun handelen aan de patiënt.

Privacy en digitalisering

- Wij zijn voor een minimale dataverzamelingen door de overheid en Big Tech-bedrijven. Dat kan al door betere handhaving van reeds bestaande wet- en regelgeving.
- Inlichtingendiensten moeten meer bevoegdheden en middelen krijgen om de radicaal-islamitische dreiging in de gaten te houden. Maar daarbij hoeft de privacy van gewone Nederlanders niet in het geding te komen.